

پیوندهای ناموزون
بر حق دفاع و وکالت دادگستری

به همراه مجموعه کامل مقررات حاکم بر نهاد وکالت

دکتر محمود حبیبی

عضو هیئت علمی دانشگاه

تقدیم به

همه نیک اندیشانی که با کوشش راستین خود،

در راه اعتلای نهاد و کالت گام برداشته

و از استقلال کانون و کلاپاسداری نمودند.

فهرست مطالب

مقدمه.....	۱۱
فصل اول - تحلیل ابعاد حقوقی دادگاه ویژه مبارزه با مفاسد	
اقتصادی.....	۲۰
مبحث اول: پیشینه موضوع.....	۲۰
مبحث دوم: چیستی حاکمیت قانون.....	۲۲
گفتار اول: برداشت شکلی از حاکمیت قانون.....	۲۴
گفتار دوم: برداشت ماهوی از حاکمیت قانون.....	۲۵
مبحث سوم: دلایل مغایرت دستورالعمل و آیین نامه اجرایی رئیس قوه قضائیه با	
اصول دادرسی منصفانه.....	۲۵
گفتار اول: تشکیل دادگاه به موجب حکم قانون.....	۲۶
بند اول: مقررات داخلی.....	۲۶
بند دوم: مقررات بین المللی.....	۲۹
گفتار دوم: دو مرحله ای بودن دادرسی.....	۳۱
بند اول: مقررات داخلی.....	۳۱
بند دوم: مقررات بین المللی.....	۳۲
گفتار سوم: علنی بودن دادرسی.....	۳۳
بند اول: مقررات داخلی.....	۳۳
بند دوم: مقررات بین المللی.....	۳۴
گفتار چهارم: حق انتخاب وکیل.....	۳۴
بند اول: مقررات داخلی.....	۳۵

۶ □ پیوندهای ناموزون بر حق دفاع و وکالت دادگستری

- بند دوم: مقررات بین‌المللی ۳۶
نتیجه‌گیری: ۳۷

فصل دوم - جایگاه حقوقی مرکز امور مشاوران قوه قضاییه به‌عنوان

- نهاد موازی کانون وکلا..... ۴۲
مبحث اول: سیر تقنینی و تاریخی ماده ۱۸۷ قانون برنامه سوم توسعه ۴۳
مبحث دوم: دلایل عدم اعتبار حقوقی ماده ۱۸۷ و آیین‌نامه مربوط به آن ۴۶
گفتار اول: دلایل عدم اعتبار ماده ۱۸۷ برنامه سوم و مخالفت آن با مقررات قانونی ۴۶
گفتار دوم: دلایل عدم اعتبار آیین‌نامه مورخ ۹۷/۱۱/۲۸ و مخالفت آن با مقررات
قانونی ۴۹
نتیجه‌گیری ۵۲

فصل سوم - شورای رقابت و نهاد کانون وکلا..... ۵۶

- مبحث اول: ساختار شورای رقابت و حدود صلاحیت آن ۵۶
گفتار اول: مرجع اداری ۵۷
گفتار دوم: مرجع قضایی ۵۸
مبحث دوم: سیر پرونده کانون وکلا در شورای رقابت و دلایل عدم ورود این شورا
به حرفه وکالت ۵۹
گفتار اول: سیر پرونده کانون وکلا در شورای رقابت ۵۹
گفتار دوم: دلایل عدم ورود شورای رقابت به حرفه وکالت ۶۱
نتیجه‌گیری: ۶۲

فصل چهارم - مصوبه هیئت مقررات زدایی، میراث دولت تدبیر و

- امید ۶۴
مبحث اول: هیئت مقررات زدایی و کانون وکلا..... ۶۴
مبحث دوم: بررسی و تحلیل ورود یا عدم ورود هیئت مقررات زدایی به حرفه
وکالت ۶۶

فهرست مطالب □ ۷

گفتار اول: دلایل ورود هیئت مقررات زدایی به حرفه وکالت	۶۶
گفتار دوم: دلایل عدم ورود هیئت مقررات زدایی به حرفه وکالت	۶۷
بند اول: از منظر حقوق داخلی	۶۷
بند دوم: از منظر بین‌المللی	۷۳
مبحث سوم: سیر دعاوی تصمیم هیئت مقررات زدایی در دیوان عدالت اداری	۷۴
نتیجه‌گیری:	۷۷

فصل پنجم - مؤسسات حقوقی غیرمجاز زمینه‌ساز ایجاد فساد در

جامعه	۸۰
مبحث اول: سیر دعاوی در مورد مؤسسات حقوقی غیرمجاز در دیوان عدالت اداری	۸۰
مبحث دوم: بررسی و تحلیل دو دیدگاه در مورد مؤسسات حقوقی	۸۵
نتیجه‌گیری:	۸۸

فصل ششم - استناد دیوان عدالت اداری به آیین‌نامه فاقد اعتبار .

مبحث اول: پیشینه موضوع و وضعیت حقوقی آیین‌نامه مورخه ۱۳۸۸/۳/۲۷	۹۱
مبحث دوم: دلایل مغایرت آیین‌نامه ۱۳۸۸ با قانون	۹۴
نتیجه‌گیری:	۹۶

فصل هفتم - عدم تسری شیوه‌نامه انتشار آزاد اطلاعات در مورد

کانون‌های وکلای دادگستری	۹۸
مبحث اول: پیشینه و مبانی تحلیلی حق دسترسی آزاد به اطلاعات در مؤسسات عمومی	۹۹
گفتار اول: پیشینه تاریخی و تقنینی دسترسی آزاد به اطلاعات	۹۹
بند اول: میثاق بین‌المللی حقوق مدنی و سیاسی	۱۰۰
بند دوم: قانون اساسی	۱۰۰
بند سوم: قانون برگزاری مناقصات مصوب ۱۳۸۲/۱۱/۳	۱۰۱

۸ □ پیوندهای ناموزون بر حق دفاع و وکالت دادگستری

- بند چهارم: قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی مصوب
۱۳۸۶/۱۱/۸ ۱۰۱
- بند پنجم: قانون انتشار و دسترسی آزاد به اطلاعات مصوب ۱۳۸۸/۱۱/۱۴ ۱۰۱
- بند ششم: قانون ارتقای سلامت اداری و مقابله با فساد مصوب ۱۳۹۰/۲/۲۹ ۱۰۲
- گفتار دوم: مبانی تحلیلی حق دسترسی آزاد به اطلاعات ۱۰۲
- بند اول: حاکمیت قانون ۱۰۲
- بند دوم: اصل شفافیت ۱۰۲
- بند سوم: آزادی بیان ۱۰۳
- مبحث دوم: دلایل بی‌اعتباری شیوهنامه و خروج کانون‌های وکلا از شمول آن ۱۰۳
- نتیجه‌گیری: ۱۰۶

فصل هشتم - رأی هیئت عمومی دیوان عدالت اداری در خصوص

- اخذ عوارض از دفاتر وکلای دادگستری ۱۰۸
- مبحث اول: پیشینه موضوع ۱۰۸
- مبحث دوم: دلایل مغایرت رأی هیئت عمومی دیوان عدالت اداری با قوانین و
مقررات موضوعه ۱۰۹
- نتیجه‌گیری ۱۱۲

ضمایم - مجموعه مقررات در زمینه وکالت دادگستری و کانون وکلا ۱۱۴

- ۱- قانون وکالت مصوب ۲۵ بهمن‌ماه ۱۳۱۵ ۱۱۴
- ۲- نظام‌نامه قانون وکالت ۱۳۱۶ ۱۲۷
- ۳- لایحه قانونی استقلال کانون وکلای دادگستری مصوب ۷ اسفند ۱۳۳۱ ۱۳۴
- ۴- لایحه قانونی استقلال کانون وکلای دادگستری مصوب ۵ اسفند ۱۳۳۳ کمیسیون‌های
مشترک مجلسین ۱۳۹
- ۵- آیین‌نامه لایحه قانونی استقلال کانون وکلا دادگستری مصوب ۱۳۳۴ ۱۴۶
- ۶- آیین‌نامه داخلی کانون وکلای دادگستری مرکز در مورد تقسیم کار و وظایف هیئت‌رئیس
مصوب ۱۳۴۴/۴/۱۰ ۱۶۴

فهرست مطالب □ ۹

۷- آیین نامه اداره جلسات هیئت مدیره کانون وکلای دادگستری مرکز مصوب ۹۸/۱۱/۶...۱۶۹	۱۶۹
۸- مصوبه مجمع تشخیص مصلحت نظام در خصوص انتخاب وکیل توسط اصحاب دعوی مصوب مهر ۱۳۷۰..... ۱۷۶	۱۷۶
۹- قانون نحوه اصلاح کانون های وکلای دادگستری مصوب ۱۳۷۰ مجلس شورای اسلامی..... ۱۷۷	۱۷۷
۱۰- قانون اصلاح ماده ۸ لایحه قانونی استقلال کانون وکلای دادگستری مصوب ۱۳۷۳/۱۲/۵..... ۱۷۹	۱۷۹
۱۱- قانون کیفیت اخذ پروانه وکالت دادگستری مصوب مجلس شورای اسلامی ۱۳۷۶/۱/۱۷..... ۱۸۰	۱۸۰
۱۲- قانون تشکیل صندوق حمایت وکلا و کارگشایان دادگستری مصوب ۲۹ دی ماه ۱۳۵۰..... ۱۸۴	۱۸۴
۱۳- اساس نامه صندوق حمایت وکلا و کارگشایان دادگستری مصوب ۱۳۷۹ شورای عالی تأمین اجتماعی..... ۱۸۷	۱۸۷
۱۴- قانون اصلاح ماده (۸) قانون تشکیل صندوق حمایت وکلا و کارگشایان دادگستری.. ۱۹۳	۱۹۳
۱۵- آیین نامه اجرایی ماده ۸ قانون تشکیل صندوق حمایت وکلا و کارگشایان دادگستری مصوب ۱۳۷۷/۱۲/۵ هیئت وزیران..... ۱۹۴	۱۹۴
۱۶- اصلاح آیین نامه اجرایی ماده (۸) قانون تشکیل صندوق حمایت وکلا و کارگشایان دادگستری مصوب ۱۳۹۲/۳/۵..... ۲۰۰	۲۰۰
۱۷- آیین نامه اجرائی ماده ۳۱ و ۳۲ قانون اصلاح پاره ای از قوانین دادگستری مصوب خرداد ۱۳۵۶..... ۲۰۲	۲۰۲
۱۸- آیین نامه داخلی متحدالشکل برگزاری جلسات کمیسیون های کانون وکلای دادگستری مرکز مصوب ۱۳۹۴/۱۱/۱۹..... ۲۰۸	۲۰۸
۱۹- میثاق بین المللی حقوق مدنی و سیاسی..... ۲۱۱	۲۱۱
۲۰- «نظام نامه سامان دهی و تعیین شیوه های معرفی و اطلاع رسانی وکلای دادگستری و مؤسسه های حقوقی مجاز» مصوب ۱۳۹۸/۵/۱ کانون وکلای دادگستری مرکز..... ۲۱۳	۲۱۳
۲۱- آیین نامه نقل و انتقالات وکلای عضو کانون وکلای دادگستری مرکز مصوب ۱۳۹۴/۷/۵..... ۲۱۶	۲۱۶

۱۰ □ پیوندهای ناموزون بر حق دفاع و وکالت دادگستری

۲۲۲.....	فهرست منابع و مآخذ.....
۲۲۲.....	الف: منابع فارسی
۲۲۲.....	۱. فهرست کتاب‌ها.....
۲۲۳.....	۲. فهرست مقالات
۲۲۵.....	ب: منابع انگلیسی